

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

01033, м. Київ, вул. Жилянська, 14

Суб'єкт права на конституційне подання
51 народних депутатів України

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПОДАННЯ

*щодо офіційного тлумачення положення статті 155 Конституції України
"на наступній черговій сесії Верховної Ради України"*

Відповідно до частини другої статті 147, пункту 2 частини першої статті 150 Конституції України, статей 13, 39, 41 та 93 Закону України "Про Конституційний Суд України" суб'єкт права на конституційне подання звертається до Конституційного Суду України з конституційним поданням про офіційне тлумачення положення статті 155 Конституції України (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 30, ст. 141).

Підставою для звернення до Конституційного Суду України є практична необхідність у роз'ясненні та офіційної інтерпретації положення статті 155 Конституції України "на наступній черговій сесії Верховної Ради України", оскільки має місце неоднозначне розуміння цієї норми суб'єктами реалізації відповідних повноважень.

У зв'язку з цим вважаємо за необхідне зазначити таке.

Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8 Основного Закону України). Таким чином, дотримання конституційно-визначеного порядку внесення до Конституції України є надзвичайно важливим питанням.

Конституція України у Розділі XIII встановлює порядок внесення змін до неї.

Зокрема, згідно зі статтею 155 Конституції України законопроект про внесення змін до Конституції України, крім розділу I "Загальні засади", розділу III "Вибори. Референдум" і розділу XIII "Внесення змін до Конституції України", попередньо схвалений більшістю від конституційного складу Верховної Ради України, вважається прийнятим, якщо на наступній черговій сесії Верховної Ради України за нього проголосувало не менш як два третини від конституційного складу Верховної Ради України.

Водночас, через обмеження у часі щодо виконання необхідних процедур для остаточного схвалення проекту Закону України "Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)" № 2217а, може скластися ситуація, коли цей законопроект може бути не розглянутий протягом третьої сесії Верховної Ради України.

Тому в процесі реалізації названої вище норми Конституції України виникають питання щодо застосування словосполучення "на наступній черговій сесії Верховної Ради України", а саме чи означає воно безпосередньо наступну за номером сесію Верховної Ради України після сесії, на якій схвалювався законопроект про внесення змін до Конституції України, чи мається на увазі будь-яка інша наступна сесія Верховної Ради України.

Як вказав Конституційний Суд України у Рішенні від 17 жовтня 2002 року № 17-рп/2002 (щодо повноважності Верховної Ради України) в Конституції України терміни "сесія" й "сесійно" використовуються для характеристики функціонування Верховної Ради України стосовно її діяльності. У цьому ж Рішенні єдиний орган конституційної юрисдикції наголосив, що з сесійним характером роботи Верховної Ради України Конституція України пов'язує й певні особливості здійснення її повноважень. Наприклад, наголошено у цьому Рішенні, питання про внесення змін до Конституції України має бути розглянуте і вирішене на двох чергових сесіях Верховної Ради України послідовно (стаття 155 Конституції України), а не на одній сесії.

На підставі положень Конституції України порядок роботи Верховної Ради України, в тому числі і проведення сесій, їх послідовність, встановлюються Регламентом Верховної Ради України, затвердженим Законом України від 10 лютого 2010 року (далі – Регламент).

У Регламенті також вживається словосполучення "наступна чергова сесія". Так, встановлено, що чергові сесії Верховної Ради України «...» завершуються відповідно не пізніше як за 45 та 10 днів до початку наступної сесії (частина перша статті 10 Регламенту); питання затвердженого порядку денного сесії Верховної Ради, які залишилися нерозглянутими на черговій сесії Верховної Ради, включаються до проекту порядку денного наступної чергової сесії Верховної Ради (частина перша статті 21) тощо.

Водночас, в окремих випадках Регламент після слова сесія вживає уточнюючий займенник "за нею", що прямо означає, що назване питання має бути розглянуто на наступній за номером сесії, тобто сесії, яка безпосередньо слідує за іншою сесією, а не будь-якої наступної сесії. Так, згідно з частиною другою статті 107 Регламенту відхилений Верховною Радою законопроект або законопроект, що повторює його за суттю, не може бути внесений на поточній та наступній за нею позачерговій сесіях Верховної Ради відповідного скликання.

Крім того, у зв'язку з порушеним питанням, слід звернути увагу і на окремі положення глави 26 "Розгляд законопроектів про внесення змін до Конституції України" розділу V "Розгляд Верховною Радою України питань за спеціальними

процедурами" Регламенту, в якому встановлено процедуру прийняття Верховною Радою законопроекту про внесення змін до Конституції України, який за висновком Конституційного Суду України відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України.

Прикметно, що згідно з частиною шостою статті 149 Регламенту:

"6. Верховна Рада може прийняти законопроект, передбачений статтею 155 Конституції України, за умови, що законопроект за висновком Конституційного Суду України визнаний таким, що відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України, та Конституційний Суд України не висловив щодо нього застережень, і цей законопроект відповідно до статті 155 Конституції України був попередньо схвалений Верховною Радою цього ж скликання на попередній черговій чи позачерговій сесії Верховної Ради".

Це кореспондується з вимогами Регламенту щодо неможливості розгляду питання про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції України (стаття 155 Конституції України) на останній сесії строку повноважень Верховної Ради України (частина дуга статті 149 Регламенту).

Крім того, Регламентом встановлено вимогу, що новообрана Верховна Рада не може розглядати питання про прийняття законопроекту про внесення змін до Конституції України, який відповідно до статті 155 Конституції України був попередньо схвалений Верховною Радою України попереднього скликання, але голосування щодо прийняття якого як закону не проводилося. У такому випадку законопроект про внесення змін до Конституції України вважається не прийнятим Верховною Радою попереднього скликання і до нього застосовуються вимоги частини першої статті 158 Конституції України (частина третя статті 149).

Частина перша статті 158 Конституції України забороняє протягом року подавати до Верховної Ради України один і той же законопроект про внесення змін до Конституції України, який уже розглядався Верховною Радою України, і закон не був прийнятий.

Вважаємо, що цим самим допускається можливість прийняття законопроекту про внесення змін до Конституції України на будь-якій наступній сесії Верховної Ради України протягом строку її повноважень.

На нашу думку, при тлумаченні даної норми слід виходити з мети законодавця, яка, очевидно, полягає у створенні в Конституції України важливого захисного механізму від занадто частих її змін. Він реалізується через заборону прийняття змін до Основного закону протягом однієї й тієї ж сесії. Якщо виходити саме з такої мети, стає очевидним, що немає значення, чи «наступна сесія», на якій має бути остаточно схвалений законопроект про внесення змін до Конституції - це сесія, безпосередньо наступна за тою, де законопроект був попередньо схвалений більшістю від конституційного складу Верховної Ради України, чи будь-яка інша наступна (пізніша за часом) сесія Верховної Ради України.

Альтернативне тлумачення не має під собою логічного обґрунтування з точки зору мети, яку міг переслідувати законодавець при формулюванні цієї норми.

На підставі викладеного та керуючись частиною другою статті 147, пунктом 2 частини першої статті 150 Конституції України, статтями 13, 39, 41 і 93 Закону України "Про Конституційний Суд України", звертаємося до Конституційного Суду України з проханням надати офіційне тлумачення положення статті 155 Конституції України "на наступній черговій сесії Верховної Ради України", а саме:

чи означає це положення, що законопроект про внесення змін до Конституції України може бути прийнятий лише на безпосередньо наступній (за номером) сесії Верховної Ради України після сесії, на якій такий законопроект попередньо схвалений; чи прийняття законопроекту про внесення змін до Конституції України можливо на будь-якій наступній сесії (тобто такій, що має місце пізніше за часом) після сесії, на якій відбулося попереднє схвалення такого законопроекту.

У зв'язку з необхідністю негайного вирішення порушених у конституційному поданні питань просимо визнати відповідно до частини другої статті 57 Закону України "Про Конституційний Суд України" це конституційне подання невідкладним.

Брати участь у конституційному провадженні за цим поданням уповноважено народного депутата України, Голову Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя Князевича Руслана Петровича (01008, м.Київ, вул. М. Грушевського, 5; тел: (044) 255-38-84; kniazevych.ruslan@rada.gov.ua).

Додатки:

1. Конституція України (витяги).
2. Закон України "Про Регламент Верховної Ради України" (витяги).
3. Закон України "Про Конституційний Суд України" (витяги).
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статей 75, 82, 84, 91, 104 Конституції України (щодо повноважності Верховної Ради України) від 17 жовтня 2002 року № 17-рп/2002.

ПІДПИСИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Номер посвідчення	Підпис
1	2	3	4
1.	Григоруканов Олег Ігор	417	
2.	Григоруканов Юлія Борис	094	
3.	Григоруканов Сергій Григорійович	110	
4.	Григоруканов Борис Іванович	267	
5.	Григоруканов Андрій Володимир	107	
6.	Григоруканов Андрій Іванович	439	
7.	Григоруканов Ірина Григорівна	076	
8.	Григоруканов Тарас Григорійович	349	
9.	Григоруканов Ірина Григорівна	108	
10.	Григоруканов Ольга Олександрівна	065	
11.	Григоруканов Ірина Григорівна	184	
12.	Григоруканов Олександр Григорійович	N297	
13.	Григоруканов Андрій Григорійович	N1000	
14.	Григоруканов Роман Сергійович	080.	
15.	Григоруканов Дмитро Григорійович	266	
16.	Григоруканов Микола Григорійович	359	
17.	Григоруканов Сергій Григорійович	424	
18.	Григоруканов Микола Григорійович	084	
19.	Григоруканов Ірина Григорівна	405	
20.	Григоруканов Дмитро Григорійович	050	
21.	Григоруканов Дмитро Григорійович	420	

Додаток до конституційного подання щодо офіційного тлумачення положення статті 155 Конституції України "на наступній черговій сесії Верховної Ради України"

1	2	3
22.	Валентин С.В.	285
23.	Габенко Р.Р.	035
24.	Сотка О.О.	050
25.	Бойко О.П.	061
26.	Корчик Р.А.	062
27.	Паламарчук М.П.	100
28.	Тарасюк І.В. Мельничук	301
29.	Савчук Руслан Миколайович	295
30.	Стасюк Віталій Филимонович	410
31.	Слоцький Іван Олександрович	419
32.	Савченко Олександр Крисович	152
33.	Камін Сергій Миколайович	144
34.	Табачко Анурій Радиславович	097
35.	Трипак Тарас Олександрович	078
36.	Демченко Варвара Ігорівна	109
37.	Шибере Григорій Александрович	440
38.	Сторожук Дмитро Анатолійович	056
39.	Пун'як Руслан Вадимович	018
40.	Дроздик Олександр Валерійович	430
41.	Пун'як Олександр Ігорович	124
42.	Левус Анурій Миколайович	023
43.	Колодій Євген Вікторович	044
44.	Жащенко Юрій Юрійович	150
45.	Супак Валентин Валентинович	142
46.	Смак Олександр Вікторович	144

Додаток до конституційного подання щодо офіційного тлумачення положення статті 155 Конституції України "на наступній черговій сесії Верховної Ради України"

1	2	3
47.	Чорновол Тетяна Миколаївна	002
48.	Гушаківська Анна Юріївна	021
49.	Філюков Максим Вікторович	258
50.	Шинькович Андрій Васильович	384
51.	Мищенко Сергій Григорійович	302
Всього 51 (п'ятдесят один) підпис		
наказом депутатів України.		
Герівник Черкавщини кадрів		В. Максим'як
		19.01.2016р.